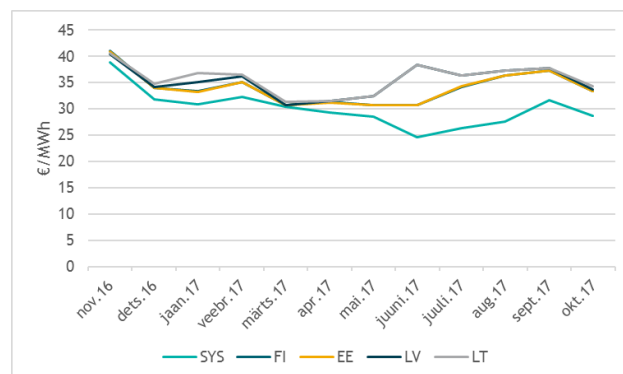

Energiaturud - 2017 oktoober

21.11.2017

- Põhjamaade elektribörsi Nord Pool Eesti hinnapiirkonna keskmine hind oli oktoobris 33,43 €/MWh; süsteemihind oli 28,65 €/MWh;
- Soome hind oli Eesti hinnast 0,01 euro võrra madalam (MWh kohta) ning Läti hind Eesti hinnast 0,27 euro võrra kõrgem;
- Leedust Eestisse imporditud gaasi osakaal oli 14,3%;
- Leedus gaasibörsil GET Baltic kaubeldud maagaasi hind oli Eesti hinnapiirkonnas 17,72 €/MWh. "Baltic Gas Spot Index (BGSi)" kerkis 4,8% võrra tasemele 18,07 €/MWh;
- Oktoobris algas avalik konsultatsioon Balti ühise gaasituru kontseptsioonide osas ([link](#)).
- Alates 3. oktoobrist pakub GET Baltic gaasibörs Eesti pakkumispirkonnas ka eelmise-päeva toodet.

Viimase 12 kuu keskmised hinnad

Oktoober 2017 (€/MWh)	Min tunnihind	Keskmine hind	Max tunnihind
NP Süsteem	9,29	28,65	41,17
NP Soome	2,99	33,42	130,05
NP Eesti	2,99	33,43	130,05
NP Läti	2,99	33,70	130,05
NP Leedu	2,99	34,35	130,05

Energiahinnad

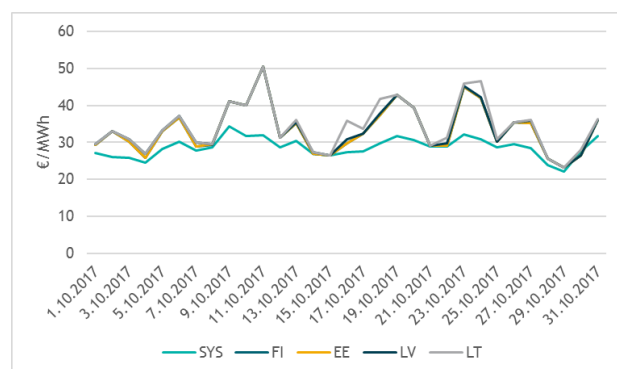
Elektri börsihinnad

Elektribörs		Keskmine hind (€/MWh)		
		2017 okt.	2017 sept.	2016 okt.
Nord Pool (SYS)		28,65	31,59	32,78
EPEX* (base/peak)	ELIX	32,13/ 36,61	31,66/ 34,80	43,98/ 50,68
	PHELIX	29,10/ 32,96	34,35/ 37,39	37,13/ 41,71
	France	47,80/ 52,23	36,96/ 40,27	55,15/ 61,15

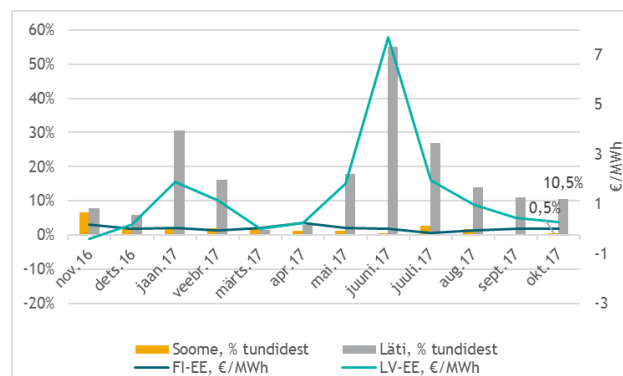
* EPEX - European Power Exchange

Põhjamaade elektribörsi Nord Pool (NP) oktoobri hinnad langesid kuises võrdluses kõikides hinnapiirkondades. Suurim oli hinnalangus Rootsi ja Taani hinnapiirkondades. Eesti piirkonna hind langes võrreldes septembriga 10,3%. Hinda kujundavatest teguritest on ülevaade [Energihindade mõjurid](#) all.

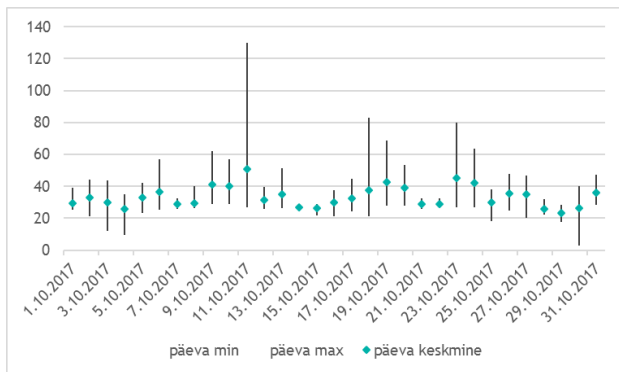
NP hinna- piirkond	Keskmine hind (€/MWh)		
	2017 oktoober	2017 september	2016 oktoober
Eesti	33,43	37,27	37,54
Läti	33,70	37,69	38,47
Leedu	34,35	37,79	38,47
Soome	33,42	37,27	37,54

NP päeva keskmised hinnad 2017. aasta oktoobris

Viimase 12 kuu NP Eesti hinnapiirkonna järgmise päeva hindade erinevus Soome ja Lätiga võrreldes

NP Eesti hinnapiirkonna hindade volatiilsus oktoobris 2017

66% Nord Pool Eesti hinnapiirkonna oktoobri järgmise päeva tunnihindadest jäid alla 35 €/MWh. Suurim päevasisene hindade erinevus oli 11. oktoobril, mil päeva miinimum- ja maksimumhind erinesid 103,37 euro võrra MWh kohta. Hinnatõusu põhjustasid ülekandevõimsuste piirangud Rootsi SE3 ja Norra NO1 vahel ning tootmisestmete planeerimata katkestused Soomes ja Rootsis.

Maagaasi hulgituru hind

Info Balti riikide ühtse gaasiturust tehingute kohta on kättesaadav GET Balticu [koduleheküljel](#). Alates 3. oktoobrist pakub GET Baltic gaasibörs Eesti pakumispäevade toodet. Oktoobris tehti Eesti hinnapiirkonnas 19 ostutehingut (kogumahu 490 MWh).

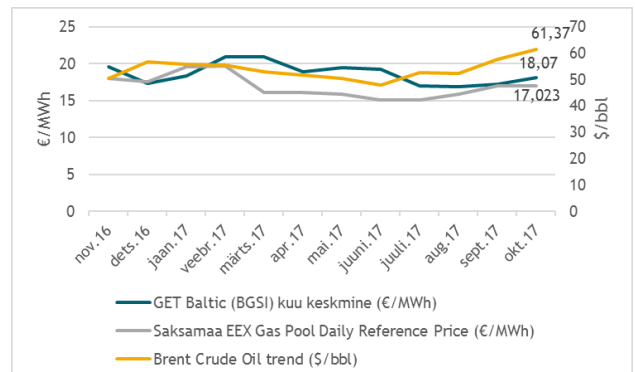
Kuigi Eesti gaasisüsteem ei ole võrgu kaudu ühendatud Soome ega Kesk-Euroopa gaasivõrguga, toome võrdluse huvides ära ka naaberturgude hinnainfo.

Oktoober 2017 (€/MWh)		Keskmine hind	Kuine muutus	Min hind	Max hind
GET Baltic	BGSI*	18,07	4,7%	17,38	18,80
	Estonia	17,72	-	17,48	17,9
	Latvia	18,05	4,7%	17,38	18,52
	Lithuania	18,31	5,9%	17,72	18,80
Soome Kaasupörssi**		20,45	0,7%	17,10	22,14
GASPOOL***		17,02	0,24%	16,48	18,19

* BGSI - Baltic Gas Spot Index

** Võrdluse huvides teisendatud ülemisele kütteväärtusele: Eestis ja Leedus kasutatakse gaasi ostu-müügi lepingutes ülemist kütteväärtust, Soome gaasibörsil aga alumist kütteväärtust. Kuna alumise ja ülemise kütteväärtuse vahe on keskmiselt 10%, on hindade võrdlemiseks Kaasupörssi hindu korregeeritud 10% võrra.

*** Järgmise päeva tehingud, min ja max hind referentshinna alusel

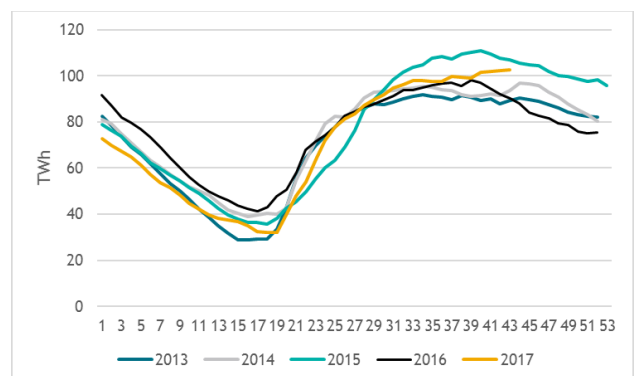
Viimase 12 kuu keskmised maagaasi hulgituru hinnad (al. 2017. a juulist BGSI)

Energiahindade mõjurid

Olulisemad energiahindade mõjurid:

- veeolud Põhjamaade hüdroreservuaarides ja Läti Daugava jões - mõju Baltikumi elektri börsihinnale;
- CO₂ emissioonikvootide hinnad - mõju elektri hulgituruhindadele läbi elektritootmiseks kasutatavate CO₂-mahukate kütuste kasutamise kulu;
- kütuste maailmaturu hinnad - mõju maagaasi hinnale, kuna paljud maagaasi lepingud ning sealhulgas ka Eesti Gaasi poolt Gazpromilt ostetava maagaasi leping seob ostuhinna maailmaturu kerge kütteõli (Gasoil 0,1%) ja raske kütteõli (FuelOil 1,0%) viimase üheksa kuu keskmise hinnaga;
- euro ja dollari kurss - kuna kütuste hinnad maailmaturul määratakse USA dollarites, mõjutab maagaasi impordihinda ka euro ja USD kurss - dollari tugevnemine muudab kütuse kallimaks.

Veetase Lätis Daugava jões, mis on tõusnud alates augusti teisest poolest, oli oktoobris endiselt kõrge. Põhjamaade veeolud on soodsad - Norra, Rootsi ja Soome hüdroreservuaaride täituvus oli oktoobri lõpus ca 84,5% tasemel maksimaalsest (100% 02.01.2012 121 429 GWh), mis on eelnevate aastate keskmisest veidi kõrgem.

Hüdroreservuaaride täituvus Põhjamaades 2013-2017

Elektri ja maagaasi hinna mõjurid	Oktoober 2017	September 2017
CO ₂ emissioonikvootide hind (min ... max €/t)	6,88 ... 7,81	5,82 ... 7,274

Elektri ja maagaasi hinna mõjurid	Oktoober 2017	September 2017
€/€ kurss kuu viimasel pangapäeval	1,1638	1,1806
Raske kütteõli - FuelOil 1% eelneva 9 kuu keskmine (\$/tonn)	294,29	292,07
Kerge kütteõli - Gasoil 0,1% eelneva 9 kuu keskmine (\$/tonn)	462,24	457,92
Toornafta hind (Brent) (\$/bbl) kuu lõpu seis	61,37	57,54

Oktoobris tõusis nafta hind 61,37 dollarini barrelist. Viimati oli hind nii kõrge 2015. aasta esimeses pooles. Tõusnud on ka CO₂ emissioonikvootide hind, mis oli viimati samal hinnatasemel 2016. aasta jaanuaris.

Võimsusvood

Elektrienergia järgmise päeva kaubanduslikud vood

Okt. 2017*	Võimsus-voog, tunde	Turule antud võimsus-sed kasutatud	100% turule antud võimsus-sed kasutuses, tunde	Pudelikaal ELBAS kauplemise järel, tunde
EE>FI	255/745 (121/720)	9,2% (2,3%)	0/745 (0/720)	0/745 (0/720)
FI>EE	423/745 (384/720)	19,1% (15,0%)	2/745 (0/720)	2/745 (0/720)
EE>LV	693/745 (683/720)	53,1% (49,8%)	91/745 (83/720)	50/745 (58/720)
LV>EE	31/745 (18/720)	1,05% (0,5%)	0/745 (0/720)	0/745 (0/720)

* Võrdlus eelmise kuuga

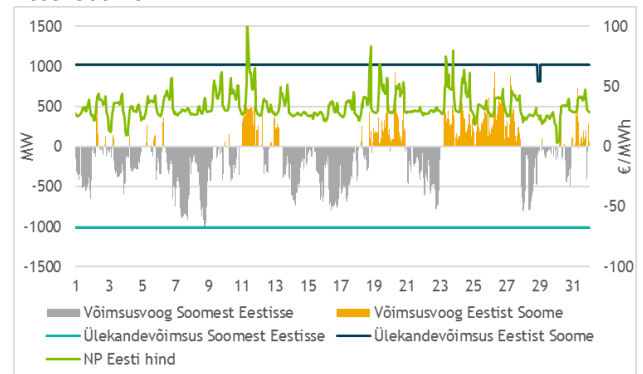
Okt. 2017*	Piirang, tunde	Pudelikaala tunnid normaalrežiimil**	Rampimise piirang, tunde***
EE>FI	4/745 (0/720)	0/745 (0/720)	1/745 (2/720)
FI>EE	0/745 (0/720)	2/745 (0/720)	
EE>LV	745/745 (712/720)	0/745 (0/720)	-
LV>EE	745/745 (587/720)	0/745 (0/720)	

* Võrdlus eelmise kuuga

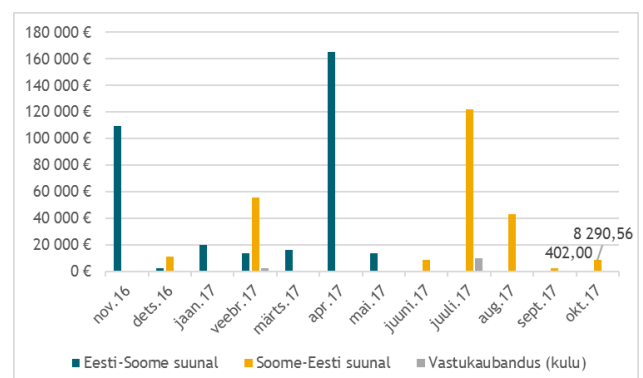
** Normaalrežiimiks loetakse aega, mil elektrisüsteemis ei toimunud hooldus- või remonttöid

*** Alalisvooluühenduste rampimise piirang tähendab, et kõiki turutehinguid ei olnud võimalik täita, sest võimsusvoog EstLinki-del ei tohi muutuda üle 600 MW tunnis. Tegemist ei ole EstLinki-dest tingitud tehnilise piiranguga, piirang on vajalik Põhjamaade sünkronala elektrisüsteemide töökindla talitluse tagamiseks.

Eesti-Sooe

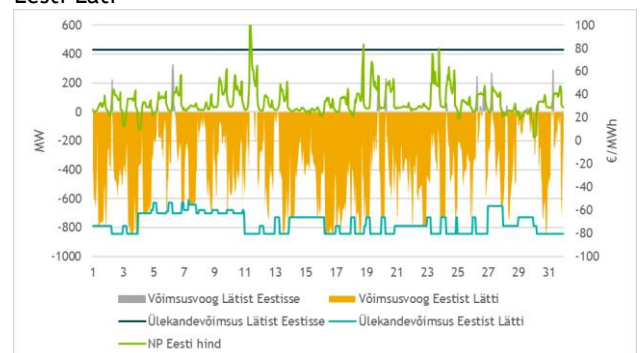

NP Eesti ja NP Soome vahelised võimsusvood 2017. a oktoobris

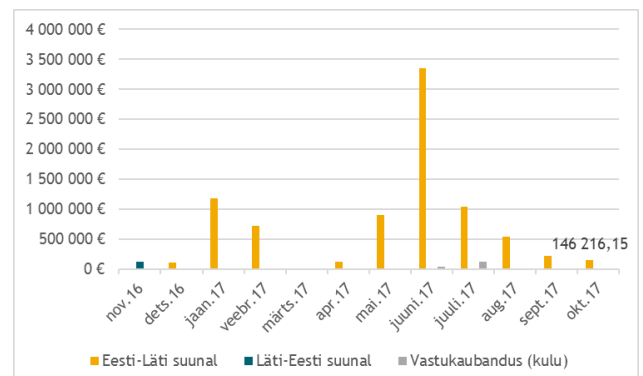

Viimase 12 kuu ülekandevõimsuse jaotamise tulu ja vastu-kaubanduse kulu EstLink kaablite omanikele

Eesti-Läti

NP Eesti ja NP Läti vahelised võimsusvood 2017. a oktoobris

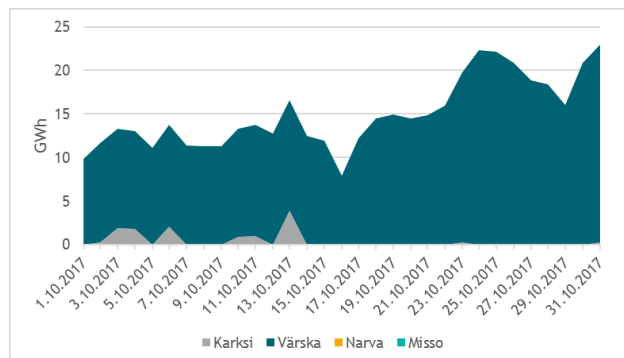

Viimase 12 kuu ülekandevõimsuse tulu ja vastukaubanduse kulu Eesti-Läti piiril

Gaasivood

Okt. 2017	Tehniline läbilaskevõime (GWh/päev)		Tipukoormus (GWh/päev)	Kogus (GWh)
	Max rõhul	Tegelik		
Karksi	73,5	18,8	3,9	12,6
Värskas	42,0	19,1	22,7	452,0
Narva	31,5	6,1	0	0,0

Oktoobris toimus Eesti gaasivarustus Karksi ja Värskas gaasimootorite (GMJ) kaudu. Kuu lõikes jäi gaasivoog Eesti süsteemi päevas 8,0 ja 23,0 GWh vahele.

Füüsiline gaasivoog Eesti gaasisüsteemi piiripunktides 2017. aasta oktoobris

Oktoobris teostati gaasitorustiku lõikude välja vahetamist seoses Tallinna ringtee Lagedi-Karla teelõigu renoveerimisega ning Koplipere tee 29 kinnistule juurdepääsu rajamisega. Hooldustöödega seoses oli piiratud ülekandevõimsus Värskas sissevoolupunktis, millest tulenevalt ei olnud võimalik täies mahus aksepteerida kõiki turuosaliste soovitud tarneid ja vastavalt reeglitele jaotati seal ülekandevõimsust turuosaliste vahel *pro rata* meetodil (alates 02.10).

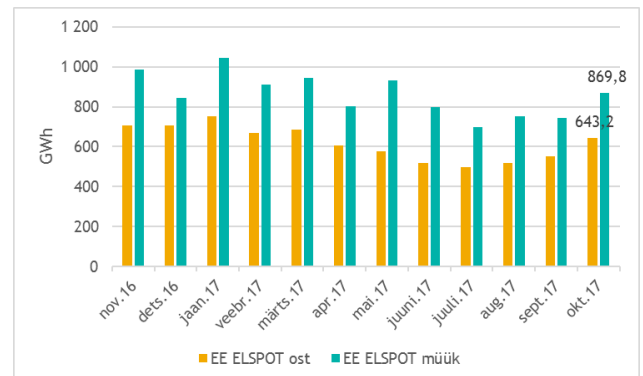
Oktoobris jaotas Elering võimsust järgnevalt:

Asjaomane punkt	Järgmise päeva kindel võimsus (kWh/d)	Päevasisene kindel võimsus (kWh/d)
Karksi sissevool	3 090 849,00	12 097 198,00
Karksi sissevool <i>implicit</i> meetodil	50 000,00	-
Värskas sissevool	500 680 177,00	34 610 190,18
Misso sissevool	100 800,00	9 561,10

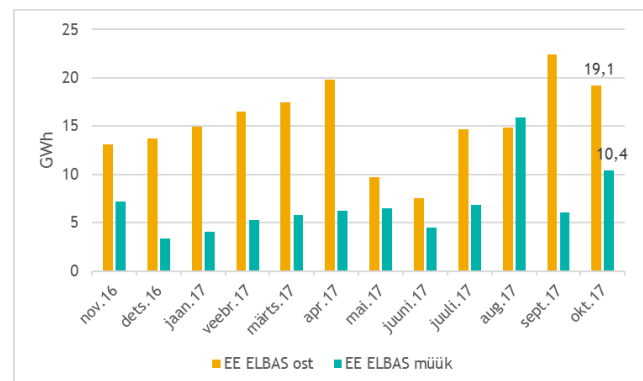
Oktoobris reserveerisid turuosalised Värskas asjaomases sissevoolu punktis novembrikuuks kuist võimsust kokku 21,95 GWh igaks päevaks. Karksi ja Narva asjaomastes punktides võimsust ei reserveeritud.

Energiakogused

Elektri kaubanduslikud kogused

Viimase 12 kuu NP järgmise päeva (ELSPOT) Eesti hinnapiirkonnas ostetud ja müüdud kogused

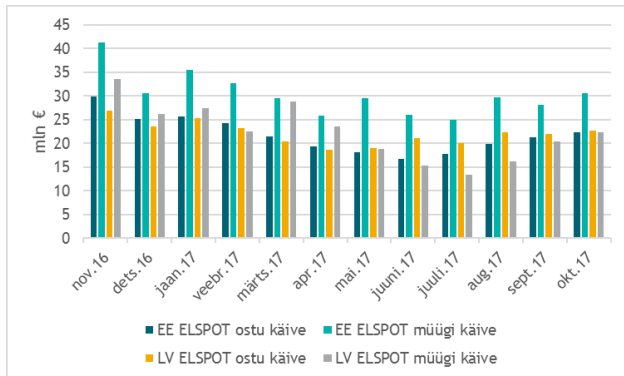
Viimase 12 kuu NP päevasisele turul (ELBAS) kaubeldud kogused

Eesti turuosalised ostsid oktoobris siseriiklikuks tarbimiseks elektrit järgmise päeva (ELSPOT) ja päevasiseselt (ELBAS) turult kokku 91,8% ulatuses ehk 662,3 GWh. Eestis toodetud elektrist müüdi järgmise päeva ja päevasisesel turul 93,1% ehk 880,2 GWh.

Viimase 12 kuu NP Eesti hinnapiirkonna järgmise päeva turu (ELSPOT) import Soomest ja eksport Lätti

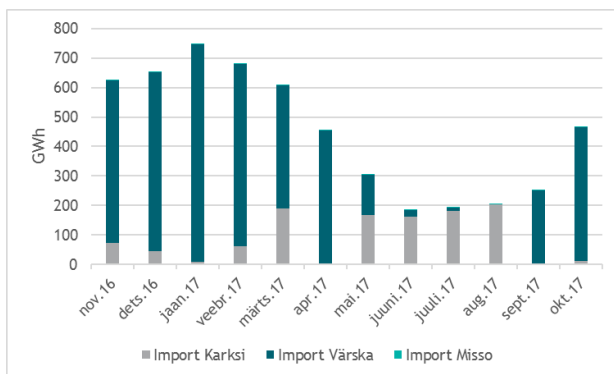
NP Eesti hinnapiirkonna oktoobri järgmise päeva ostetud koguste käive oli 22,4 mln eurot ja NP Läti piirkonnas 22,6 mln eurot. Müüdud elektrienergia käive oli Eesti hinnapiirkonnas 30,6 mln eurot ja Läti hinnapiirkonnas 22,3 mln eurot.

Viimase 12 kuu NP Eesti ja NP Läti hinnapiirkondades ostetud ja müüdud koguste käive

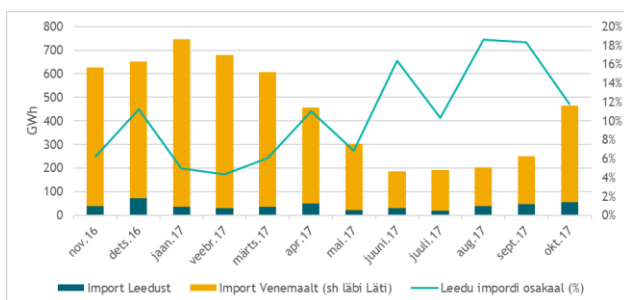
Maagaasi import

Oktoobris imporditi maagaasi Eestisse 464,8 GWh. Septembriga võrreldes on seda 85,7% rohkem ning 2016. a oktoobriga võrreldes 5,3% vähem. Enamik gaasist imporditi Värskas GMJ kaudu.

Viimase 12 kuu jooksul Eestisse imporditud maagaasi kogused

Bilansiplaanide järgi impordisid bilansihaldurid oktoobris gaasi Karksi, Värskas ja Misso piiripunktide kaudu. Leedust pärineva impordi hinnanguline osakaal oli 14,3%.

Viimase 12 kuu Leedust ja Venemaalt Eestisse imporditud maagaasi osakaalud

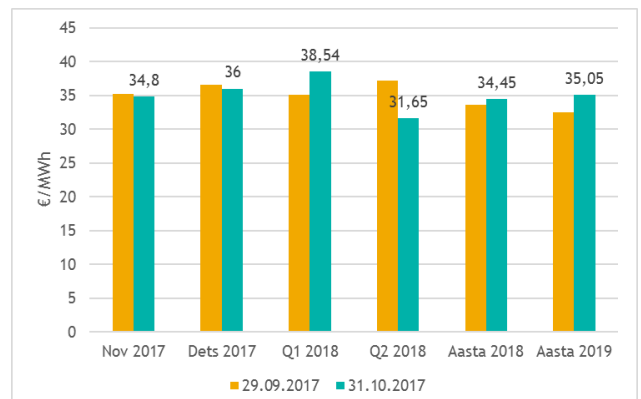
Maagaasi kütteväärtus

	Oktoober 2017	September 2017

Wobbe arv (kWh/m³)	13,81	13,81
Alumine kütteväärtus (kWh/m³)	9,444	9,461
Ülemine kütteväärtus (kWh/m³)	10,47	10,49

Elektri tulevikutehingud

Nasdaq OMX Commodities 2017. aasta oktoobri viimase kauplemispäeva (31.10.2017) tulevikutehingute põhjal kujuneb Nord Pool elektribörsi süsteemihinnaks 2017. a novembris 30,15 €/MWh. EPAD Tallinn lepingute sulgemishind oli 2017. aasta novembri tootel 4,65 €/MWh ehk tehingute põhjal kujuneb novembri keskmiseks elektrienergia hinnaks NP Eesti hinnapiirkonnas 34,8 €/MWh (septembri lõpu tehingute põhjal 35,2 €/MWh).

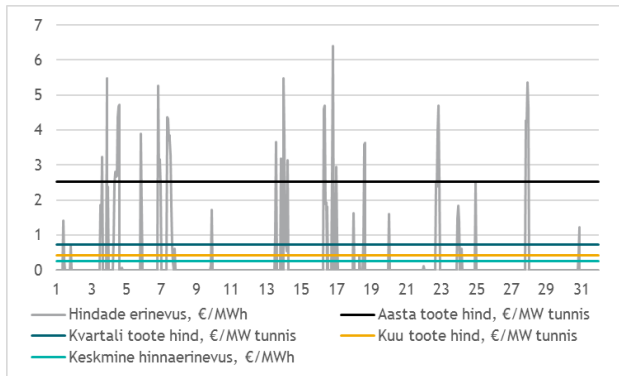
NP EE hinnapiirkonna eeldatav hind Nasdaq OMX tulevikutehingute hindade põhjal

EEX Power Derivatives futuurid, €/MWh	2018. a futuuride baas- ja tipukoormuse tunnihind	
	31.10.2017	29.09.2017
Phelix Power Futures (Saksamaa)	36,66/45,12	34,85/43,10
French Financial Futures (Prantsusmaa)	41,95/55,20	41,52/54,06

Limiteeritud PTR-ide oksjon Eesti-Läti piiril

Eesti ja Läti süsteemihaldurite Elering ja Augstsprieguma tīkls kokkuleppe kohaselt rakendatakse Eesti ja Läti vahelisel piiril osaliselt elektri ülekandevõimsuste limiteeritud otsest jaotusmehhanismi.

Oksjon	Kuup.	Kogus, MW	Hind, €/MW tunnis	Osalejad (edukad/kokku)	Tegelik hinnavahe, €/MWh
Y-2017	21.09.16	300	2,53	9/10	-
Q4-2017	09.08.17	100	0,72	9/9	-
Okt-2017	27.09.17	140	0,42	8/9	0,27

Limiteeritud PTR võrdlus NP Eesti ja Läti hinnapiirkonna hinnaerinevusega 2017. a oktoobris

Oktoobris teenisid süsteemihaldurid riskimaandamis-instrumentidelt 556 154 eurot.

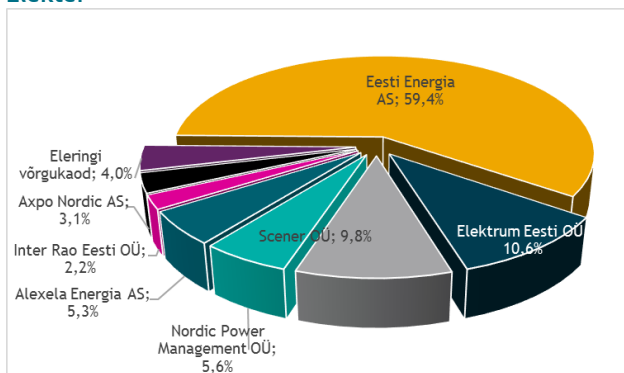
25.10.2017 toimus oksjon novembri võimsusele Eesti-Läti piiril. Sel oksjonil osales kokku kümme turuosalist ja müüdi 150 MW igaks kuu tunniks - võimsus jagunes kaheksa turuosalise vahel. Toote hinnaks kujunes 0,50 €/MW tunni kohta.

Vastavalt süsteemihaldurite vahelisele lepingule korraldab alates 30.11.2016 oksjonid AS "Augstsprieguma tīkls". Täiendav teave oksjoni tulemuste, tingimuste, kalendri ja registreerimisvormi kohta on kättesaadav Eleringi [veebilehel](#) ja AS "Augstsprieguma tīkls" [veebilehel](#).

Bilansihaldurite portfellid

Tabelites on bilansihaldurite portfellide osakaalud süsteemi tarbimisest arvatud bilansihalduri bilansi piirkonnas mõõdetud tarbimise kogumahu alusel. Bilansi portfelli turuosad ei ühti bilansihaldurite enda osadega elektri ja gaasi müügil lõpptarbijatele, kuna bilansiportfell sisaldab ka portfelli kuuluvate teiste müüjate elektri- ja gaasikoguseid.

Elekter

Bilansihaldurite portfellid esialgsete tarbimismahude alusel oktoobris 2017

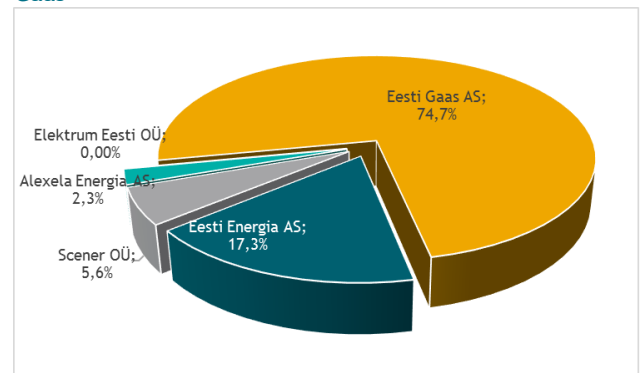
Kõik Eesti bilansihaldurite portfellides olevad elektri avatud tarnijad ja võrguettevõtjad on toodud Eleringi [veebilehel](#).

Osakaal EES tarbimisest, %	Okt. 2017	Sept. 2017	August 2017
Eesti Energia AS	59,4	55,7	57,3
Elektrum Eesti OÜ	10,6	11,1	11,5
Scener OÜ	9,8	11,9	10,0
Alexela Energia AS	5,3	4,9	4,6
Nordic Power Management OÜ	5,6	6,7	6,6
Axpo Nordic AS	3,1	3,2	3,0
Inter Rao Eesti OÜ	2,2	2,4	2,5
Eleringi võrgukaod	4,0	4,1	4,5

Bilansihaldurite portfelli osakaalud vastavalt tootmis-mahtudele jagunesid järgnevalt:

Osakaal EES tootmisest, %	Okt. 2017	Sept. 2017	August 2017
Eesti Energia AS	87,4	86,2	84,7
Scener OÜ	5,3	7,0	8,4
Nordic Power Management OÜ	4,7	4,8	4,7
Fortum Eesti AS	1,7	1,5	1,5
Elektrum Eesti OÜ	0,7	0,5	0,5
Alexela Energia AS	0,1	0,1	0,1

Gaas

Bilansihaldurite portfelli esialgsete tarbimismahude alusel oktoobris 2017

Kõik Eesti bilansihaldurite portfelli esialgsete tarbimismahude alusel oktoobris 2017

Osakaal tarbimisest, %	Okt. 2017	Sept. 2017	August 2017
Alexela Energia AS	2,3	2,5	2,4
Baltic Energy Partners OÜ*	0	0	0
Eesti Energia AS	17,3	15,3	20,7
Eesti Gaas AS	74,7	73,1	69,1
Elektrum Eesti OÜ	0,01	0,01	0,01
Scener OÜ	5,6	9,1	7,8
Trafigura Trading (Europe) SARL*	0	0	0

*** Lõpptarbijatele gaasi ei müü**

Allikad:

Nord Pool, Elering, European Energy Exchange AG (EEX), Nasdaq OMX, Amber Grid, GET Baltic, Kaasupörssi, Platts, Euroopa Keskpank, Bloomberg

* Käesolevat raportit ja selle lisasid ei saa käsitleda juriidilise, finantsalase või muu nõuandena ega ettepanekuna osta või müüa maagaasi, elektrienergiat või finantsinstrumente. Elering ei vastuta kulude või kahjude eest, mis raportis ja selle lisades toodud informatsiooni kasutamisega seoses võivad tekkida.